

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп 394/11
21.09.2012. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Живковић, председника већа, Олге Ђуричић и Стојана Јокића, чланова већа, са саветником Горданом Богдановић, као записничарем, одлучујући по захтеву за преиспитивање судске одлуке - пресуде Управног суда 5 У 10715/10 (2009) од 23.06.2011. године, који су поднели: W.S.o. адо Б., чији су пуномоћници С.З, М.К и Д.Б., адвокати из Б., С.о. адо Б., чији је пуномоћник К.М., адвокат из Б., D.g.o. адо Б., Т. Адо К., ДДОР Н.С. адо Н.С., чији је пуномоћник С.С., адвокат из Н.С. и Т.К. адо Б., чији је пуномоћник А.М., адвокат из Б., уз учешће противне странке Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије, у предмету заштите конкуренције, у нејавној седници већа одржаној дана 21.09.2012. године, донео је

П Р Е С У Д У

Захтеви се ОДБИЈАЈУ.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Управног суда 5 У 10715/10 (2009) од 23.06.2011. године одбијене су тужбе акционарских друштава за осигурање: Г.о., АМС о., W.S.o. Б., D.g.o. Б., Д.о., М.о., С.о., Т.К., ДДОР Н.С., Т. и У.о.С., поднете против решења Савета Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије број 4/0-01-60/09-28 од 19.06.2009. године. Наведеним решењем у ставу 1 диспозитива утврђује се да одлука Управног одбора У.о.С., донета на 13 седници Управног одбора У. од 05.06.2008. године, представља акт који за циљ има битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту пружања услуга каско осигурања моторних возила узетих на лизинг у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције. У ставу 2 диспозитива тог решења се констатује да је забрањена и ништава по самом закону одлука наведена у ставу 1, а у ставу 3 диспозитива утврђује се да је споразум чланица У.о. С., Д.о., ДДОР Н.С., D.g.o., С.о., М.о., Т., Т.К., АМС о., W.S.o. и Г.о., закључен прихватањем одлуке Управног одбора У.о.С. од 05.06.2008. године акт који за циљ има битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту пружања услуге каско осигурања моторних возила узетих на лизинг у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције. У ставу 4 диспозитива констатује се да је забрањен и ништав наведени споразум у ставу 3 диспозитива овог решења.

Одлуком Управног одбора У.о. од 05.06.2008. године усваја се мишљење К.з.м.в. од 22.05.2008. године да наведена пракса обрачуна и наплате премије за комбиновано осигурање (ауто каско), које се врши унапред за цео период осигурања и обрачунава као вишегодишња премија наплаћује одједном, није у складу са опште прихваћеним актуарским принципима, услед чега су могући негативни пословни резултати у области каско осигурања и комплетног пословања друштва за осигурање; препоручује се друштвима за осигурање да одустану од обрачуна и наплате премије каско осигурања одједном унапред за цео вишегодишњи период осигурања и врате се годишњем обрачуну премије осигурања у циљу побољшања резултата пословања и солвентности друштва; предложено је да се препорука примењује од 16.06.2008. године и констатовано је да ће се ова одлука доставити свим друштвима за осигурање која се баве пословима каско осигурања на писмено изјашњење о прихватању и да ће У. обавестити сва друштва о резултатима изјашњења.

Захтев за преиспитивање побијане пресуде поднели су: W.S.o., чији је захтев заведен под Узп 402/11, Т. адо К., чији је захтев заведен под Узп 408/11, ДДОР Н.С., чији је захтев заведен под Узп 409/11 и Т.К. адо Б., чији је захтев заведен под Узп 410/11.

Како се наведеним захтевима побија законитост исте пресуде Управног суда 5 У 10715/10 (2009) од 23.06.2011. године, Врховни касациони суд је на основу сходне примене члана 328. став 1. Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС" 72/11), на коју упућује члан 74. Закона о управним споровима ("Сл. гласник РС" 111/09), спојио поступке по захтевима ради економичности поступка и доношења јединствене одлуке, тако што је списе предмета Узп 397/11, Узп 402/11, Узп 408/11, Узп 409/11 и Узп 410/11 спојио списима предмета Узп 394/11 под којим бројем ће се даље водити.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде, поднетом због повреде закона и правила поступка подносилац W.S.o. истиче да је погрешан закључак Управног суда да је одлука У.о.С. обавезујућа за чланице, с обзиром да иста садржи само препоруку да се одустане од одређеног начина обрачуна премије каско осигурања а не обавезу чланица да прихвате предложени начин обрачуна. Наводи да је погрешан став суда у погледу тумачења члана 7. Закона о заштити конкуренције, јер је за повреду тог члана потребно да буду испуњена кумулативно два услова – прво, постојање акта који је подобан да се сматра споразумом у смислу наведеног члана 7. и друго, да такав акт има или може имати за циљ или последицу битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на релевантном тржишту. Истиче да се Комисија за заштиту конкуренције уопште није бавила утврђивањем циља и намере осигуравајућих друштава да ограниче конкуренцију, већ је напротив доношењем оспореног решења поступила противно начелу заштите јавног интереса из члана 6. Закона о општем управном поступку, с обзиром да је занемарила и угрозила законом успостављен јавни интерес и обезбеђивање исплате осигураницима када наступи осигурани случај. Сматра да је оспорено решење донето на основу непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, јер комисија није прихватила ниједан предлог за извођење доказа. Указује да Управни суд у побијаној пресуди није образложио због чега није прихватио тужбене наводе који се односе на незаконито покретање и вођење поступка пред комисијом, па предлаже да Врховни касациони суд уважи захтев и укине или преиначи побијану пресуду. У захтеву за преиспитивање судске одлуке подносилац С.о. истиче да је приликом доношења побијане пресуде погрешно примењено материјално право јер је погрешно утврђено да је одлука Управног одбора У.о.С. од 05.06.2008. године забрањени споразум у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције, да је имала за циљ битно спречавање и ограничавање конкуренције, да постоји "споразум" између чланица и да је тај споразум имао циљ битно спречавање и ограничење конкуренције. Указује да се наведеном одлуком не утврђују услови трговине, па она нема обавезујући карактер за оне којима је упућена, већ по садржини представља препоруку, односно указивање на ризике ради заштите угледа професије и потрошача. Сматра да је због наведеног Управни суд погрешно утврдио правну природу те одлуке, а погрешно је применио материјално право јер није утврдио релевантно тржиште производа и извео је без доказа закључак да је У. имало намеру да промени Статут како би кажњавало чланице због непоштовања препоруке. Истичући још да се дописи чланица У. о "прихватању" препоруке не могу сматрати као конститутивни акт, предлаже да суд уважи захтев и укине побијану пресуду. У захтеву за преиспитивање побијане пресуде, поднетом због повреде закона и правила поступка, подносилац D.g.o. истиче да је Управни суд поступио супротно одредби члана 33. Закона о управним споровима, јер није приказао јавну расправу иако је сложеност спорне ствари очигледно то захтевала. На тај начин ускраћена је могућност тужиоцима да изнесу и супроставе стручне и експертске аргументе, па је као последица ове повреде дошло до погрешне примене права на непотпуно утврђено чињенично стање. Затим, указује на битне повреде правила поступка приликом доношења оспореног решења, за које је Управни суд погрешно закључио да нису учињене, а односе се на то да оспорено решење није донето у законском року, да је комисија водила два управна поступка поводом исте управне ствари, да је онемогућила тужиоцу да ефикасно користи своја процесна права и да у оспореном решењу није навела разлоге због којих нису уважени захтеви тужиоца. Наглашава да је одлука У. препорука чланицама и да та препорука и изјашњавање чланица удружења по истој нису произвеле било какав ефекат од утицаја на деловање учесника на тржишту и предлаже да суд уважи захтев и укине или преиначи побијану пресуду.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде, подносилац Т. адо К. истиче да је та пресуда донета уз повреду закона, јер је погрешно суд оценио да је Комисија за заштиту конкуренције правилно применила члан 7. Закона о заштити конкуренције и утврдила релевантно тржиште. Указује да је оцена суда да је доношењем спорне одлуке дошло до уједначавања услуга каско осигурања свих осигураваача за возила купљена на лизинг апсолутно погрешна и правно неутемељена, с обзиром да та одлука представља препоруку упућену осигураваачима са циљем да се предупредe штетне последице које би могле наступити. Наглашава да осигураваачи ту препоруку нису ни примењивали у пракси јер нема обавезујући карактер. Предлаже да Врховни касациони суд уважи захтев и преиначи или укине побијану пресуду.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде, подносилац ДДОР Н.С. истиче да се Управни суд у образложењу побијане пресуде позива на члан 7. Закона о заштити конкуренције, а не даје ниједан конкретан разлог за закључак да се одлуком Управног одбора У.о. битно спречава, ограничава или нарушава конкуренција у конкретном случају. Наводи да спорна одлука има карактер препоруке и да не обавезује, а да је прихватање исте од стране чланова удружења самосталан и добровољан чин и не повлачи одговорност за неприхватање. Предлаже да суд уважи захтев и укине или преиначи побијану пресуду.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде, због погрешно примењеног материјалног права, подносилац Т.К. истиче да је Управни суд погрешно оценио да је одлука Управног одбора У.о.С. забрањени споразум у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције, да је та одлука имала за циљ битно спречавање и ограничење конкуренције, да постоји "споразум" између чланица удружења и да је исти имао за циљ битно спречавање и ограничење конкуренције. Указује да је спорна одлука по садржини само препорука којом се не предвиђа никакво санкционисано понашање, већ се том одлуком само констатује мишљење стручног тела у оквиру У. и препоручује се чланицама У. да своју праксу измене, из чега произлази да нема обавезујући карактер. Посебно наглашава да наводни циљ спречавања конкуренције није постојао и да је стварни циљ доношења препоруке био у указивању на ризике предметног производа ради заштите угледа професије, Гарантног фонда и потрошача. Предлаже да суд уважи захтев, укине побијану пресуду и предмет врати Управном суду на поновно одлучивање.

У одговору на захтеве противна странка истиче да су исти неосновани и да је побијана пресуда на закону заснована, па предлаже да суд захтеве одбије. Поступајући по поднетим захтевима и испитујући побијану пресуду у границама захтева, у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Сл. гласник РС" број 111/09), Врховни касациони суд је нашао:

Захтеви су неосновани.

Према образложењу побијане пресуде, донета је одлука као у диспозитиву исте јер је Управни суд нашао да је тужени орган правилно оспореним решењем утврдио да су одлука Управног одбора У.о.С. од 05.06.2008. године и споразум чланица У.о.С., закључен прихватањем те одлуке, акти који за циљ имају битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту пружања услуга каско осигурања моторних возила узетих на лизинг у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције и да су ти акти забрањени и ништави.

Оцењујући законитост побијане пресуде Врховни касациони суд налази да је пресуда донета без повреда правила поступка и уз правилну примену материјалног права на утврђено чињенично стање садржано у оспореном решењу. Побијаном пресудом оцењена су сва питања и околности које су могле бити од утицаја на законитост оспореног решења и за ту оцену су дати довољни и јасни разлози које у свему прихвата и овај суд.

Врховни касациони суд је ценио наводе захтева да је погрешан став Управног суда у погледу тумачења члана 7. Закона о заштити конкуренције и да повреда тог члана постоји ако су кумулативно испуњена два услова: постојање одговарајућег споразума и утврђивање недозвољеног циља или последице, па је нашао да су ти наводи неосновани. Ово са разлога што је одредбом члана 7. став 2. Закона о заштити конкуренције изричито прописано који су то споразуми који су нарочито забрањени и ништави, што значи да сами по себи имају забрањени циљ који се посебно не утврђује или доказује, па није нужно да настану последице у облику спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције, јер је довољно постојање и само једног услова да такав споразум буде забрањен и ништав. Стога, по налажењу овог суда, правилно је побијаном пресудом оцењено да су наведени акти забрањени споразуми, у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције, јер имају за циљ битно спречавање и ограничавање конкуренције на штету потрошача – корисника услуге, коме се смањује могућност избора услед изостанка ценовне конкуренције, као и могућност коришћења повољности једнократном уплатом премије осигурања за цео период лизинга.

Цењени су и наводи захтева да спорна одлука представља препоруку чланицама У.о.С. и да нема обавезујући карактер, те је Управни суд погрешно утврдио њену правну природу и тако погрешно применио материјално право, па је Врховни касациони суд нашао да су неосновани. Одлука Управног одбора У.о.С. од 05.06.2008. године је по својој садржини, циљу и правном дејству акт који представља споразум у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције. Ово стога што је чланом 7. став 1. овог закона прописано да акти који за циљ или последицу имају или могу имати битно спречавање, ограничавање или нарушавања конкуренције на релевантном тржишту у смислу овог закона, јесу споразуми, уговори, поједине одредбе уговора, изричитих или прећутних договори, усаглашене праксе, одлуке удружења учесника на тржишту, а у ставу 2. тачка 1) истог члана закона је прописано да су споразуми из става 1. овог члана забрањени и ништави, а нарочито споразуми којима се непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине. Имајући у виду цитирани члан закона Врховни касациони суд налази да је правилан став Управног суда да препорука садржана у спорној одлуци квалификује ту одлуку као акт који за циљ има битно спречавање и ограничавање конкуренције на релевантном тржишту и то са разлога што је у ставу 3 одлуке наведен датум примене препоруке, у ставу 4 достављена је свим друштвима за осигурање на изјашњење о прихватању, а у ставу 5 је предвиђено да ће удружење обавестити сва друштва о резултатима изјашњења.

Врховни касациони суд је ценио и наводе захтева да није утврђено релевантно тржиште, па је нашао да су ти наводи неосновани, јер се из образложења оспореног решења види да је Комисија за заштиту конкуренције утврдила релевантно тржиште као тржиште пружања услуга каско осигурања моторних возила узетих на лизинг (комбиновано вишегодишње каско осигурање), а као релевантно географско тржиште, тржиште Републике Србије, дајући о томе довољно детаљне и јасне разлоге, а наведеним захтевима се не указује која су то друга тржишта која се сматрају релевантним.

Наводе захтева да је Управни суд повредио одредбу члана 33. Закона о управним споровима јер није заказао јавну расправу, Врховни касациони суд је оценио као неосноване, будући да је Управни суд на основу члана 77. став 1. Закона о управним споровима ("Сл. гласник РС" 111/09) решавао по правилима поступка прописаним одредбама Закона о управним споровима ("Сл. лист СРЈ" 46/96), којим је у члану 32. прописано да о управним споровима суд решава у нејавној седници, а у члану 33. став 1. да суд може решити да се одржи усмена расправа, из чега произлази да јавна расправа није обавезна, па самим тим није ни повређен закон. Ценећи остале наводе захтева Врховни касациони суд је нашао да су без утицаја на другачије одлучивање о законитости побијане пресуде, јер је та пресуда донета без повреда правила поступка и уз правилну примену материјалног права, па је на основу члана 55. став 1. Закона о управним споровима одлучио као у диспозитиву ове пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ

дана 21.09.2012. године, Узп 394/11

Записничар,

Гордана Богдановић, с.р.

Председник већа - судија,

Снежана Живковић, с.р.